

בבית המשפט העליון

רע"א 4320/11

לפני: כבוד השופט א' רובינשטיין
 כבוד השופט ס' גובראן
 כבוד השופט י' דנציגר

המבקשת: אי.איי.אם אחזקות תקשורת בע"מ

נגד

המשיבה: Michael Wilson & Partners Ltd

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז
 בהפ"ב 14579-10-10 [פורסם בנבו] מיום 4.5.2011 שניתנה
 על ידי כבוד השופטת ו' פלאוט

בשם המבקשת: עו"ד ז' לנדה; עו"ד נ' הבדלה

בשם המשיבה: עו"ד י' גולדשטיין; עו"ד ר' כהן

<p>להחלטה במחוזי (2010-11-10): הפב MICHAEL WILSON & PARTNERS, LTD 14579-10-10 אי.איי.אם. טלקום בע"מ שופטים: לפני ורדה פלאוט, עו"ד: רועי כהן, נועה הבדלה</p>
<p>להחלטה במחוזי (2010-12-29): הפב MICHAEL WILSON & PARTNERS, LTD 14579-10-10 אי.איי.אם. טלקום בע"מ שופטים: ורדה פלאוט</p>
<p>להחלטה במחוזי (2011-02-02): הפב 14579-10-10 מבקשת נ' אי.איי.אם. אחזקות תקשורת בע"מ שופטים: ורדה פלאוט, עו"ד: מבקשת Michael Wilson & Partners, Ltd, יצחק גולדשטיין, רועי כהן, נעה הבדלה</p>
<p>להחלטה במחוזי (2011-05-04): הפב LTD, PARTNERS & MICHAEL WILSON 14579-10-10 אי.איי.אם. טלקום בע"מ שופטים: ורדה פלאוט, עו"ד: יצחק גולדשטיין, רועי כהן, נועה הבדלה</p>
<p>להחלטה בעליון (2011-06-27): רעא 4320/11 אי.איי.אם אחזקות תקשורת בע"מ נ' Michael Wilson & Partners Ltd שופטים: י' דנציגר, עו"ד: ז' לנדה, נ' הבדלה</p>
<p>להחלטה בעליון (2011-07-26): רעא 4320/11 אי.איי.אם אחזקות תקשורת בע"מ נ' Michael Wilson & Partners Ltd שופטים: י' דנציגר, עו"ד: ז' לנדה, נ' הבדלה</p>
<p>להחלטה בעליון (2011-07-27): רעא 4320/11 אי.איי.אם אחזקות תקשורת בע"מ נ' Michael Wilson & Partners Ltd שופטים: י' דנציגר, עו"ד: י' גולדשטיין, נ' הבדלה, בקשה, לארכה</p>

מיני-רציו:

* נפסק, לראשונה, כי התנגדות לבקשה לאישור פסק בוררות-חוץ עליו חלה אמנת ניו-יורק בדבר הכרתם ואכיפתם של פסקי בוררות-חוץ, אינה כפופה למגבלת 45 הימים שבסעיף 27(א) לחוק

הבוררות. התנגדות כאמור תוגש לפי תקנה 10 לתקנות סדרי הדין בענייני בוררות, תוך 15 ימים מהמועד בו הוגשה בקשה לאישור.

* בוררות – פסק בורר – פסק בוררות חוץ

* בוררות – פסק בורר – בקשה לביטולו

* בוררות – פסק בורר – הארכת מועד

* דיון אזרחי – אכיפת פסקי-חוץ – בקשה לאכיפת פסק חוץ

* דיון אזרחי – אכיפת פסקי-חוץ – תנאים

* משפט בינלאומי פרטי – פסקי-חוץ – הכרה בהם

* משפט בינלאומי פרטי – פסקי-חוץ – אכיפתם

עסקינן בבקשת רשות ערעור על החלטת בימ"ש המחוזי בה נקבע כי חלף המועד להגשת בקשה לביטול פסק בוררות-חוץ שניתן נגד המבקשת וכי לא התקיים טעם ליתן ארכה להגשת בקשה כאמור. בימ"ש המחוזי סבר כי הדרך הנכונה לתקיפת פסק בוררות-חוץ היא באמצעות הגשת בקשה לביטולו בתוך 15 יום ממועד קבלת בקשה לאישורו או בתוך 45 יום ממועד המצאת הפסק, לפי המוקדם, כאמור בסעיף 27(א) לחוק הבוררות, התשכ"ח-1968 (להלן: החוק) ובתקנה 10 לתקנות סדרי הדין בענייני בוררות, התשכ"ט-1968 (להלן: תקנות סדרי הדין).

בית המשפט העליון (מפי השופט דנציגר ובהסכמת השופטים רובינשטיין וג'ובראן) נתן רשות ערעור, קיבל את הערעור, השיב את הדיון לבימ"ש המחוזי ופסק כי:

אמנת ניו-יורק בדבר הכרתם ואכיפתם של פסקי בוררות-חוץ (להלן: אמנת ניו-יורק) הינה האמנה הבינלאומית העיקרית בה נעשה שימוש לצורך הכרה ואכיפה של פסקי בוררות זרים ובמיוחד פסקים הניתנים בבוררות בינלאומיות. אמנת ניו-יורק מגדירה את העילות לפיהן יסרב בימ"ש להכיר או לאכוף פסק בוררות-חוץ עליו חלה האמנה ומבחינה בין עילות שעל בעל דין להעלותן לבין עילות שיכול שיועלו ביוזמת בימ"ש. האמנה קובעת כי לבעל דין זכות לבקש הכרה ואכיפה של פסק הבוררות וכי לבעל הדין שכנגד זכות להתנגד לבקשה זו, אך אין בה הוראות המסדירות את הפרוצדורה להגשת הבקשה להכרה ולאכיפה ולהגשת ההתנגדות להכרה ולאכיפה. הפרוצדורה, לפי הוראתה המפורשת של האמנה, תקבע על פי סדרי הדין שנקבעו על ידי המדינה המתקשרת בה מתבקשים ההכרה או האכיפה.

בימ"ש העליון ערך סקירה כללית הנוגעת להוראות אמנת ניו-יורק ולביקורת השיפוטית על פסקי בוררות-חוץ ועל פסקי בוררות-חוץ עליהם חלה אמנת ניו-יורק. בימ"ש ציין כי אין חולק כי פסק הבוררות נשוא ההליך דנן הינו פסק בוררות-חוץ שעליו חלה אמנת ניו-יורק. עם זאת, המחלוקת נוגעת לשאלת המועד להגשת ההתנגדות לאישור הפסק, ולאור המחלוקת בסוגיה זו בפסיקת בתי המשפט המחוזיים, נתן רשות ערעור.

בימ"ש העליון הגיע למסקנה כי התנגדות לאישור פסק בוררות-חוץ עליו חלה אמנת ניו-יורק אינה כפופה לסד הזמנים הקבוע בסעיף 27(א) לחוק לפיו "לא ייזקק בית המשפט לבקשת ביטול שהוגשה כעבור ארבעים וחמישה יום מיום מתן הפסק". התנגדות לאישור פסק בוררות-חוץ עליה חלה אמנת

ניו-יורק צריכה להיות מוגשת לפי תקנה 10 לתקנות סדרי הדין, ובשינויים המחויבים, תוך 15 ימים מהמועד בו הוגשה בקשר לאישור לפי האמנה.

בימ"ש העליון ציין, למעלה מן הצורך, ואף אם היה נקבע כי בקשת המבקשת היתה צריכה להיות מוגשת תוך 45 ימים מן המועד שהומצא לה פסק הבוררות, כי יש לקבל את בקשת רשות הערעור דנן ולקבוע כי קם טעם מספיק להאריך את המועד להגשת בקשה לביטול פסק הבוררות כאמור בסעיף 27(א) לחוק. בימ"ש העליון ציין כי לא נדרש טעם מיוחד למתן ארכה כאמור. עוד ציין כי, מבלי להידרש למכלול השיקולים הנוגעים למתן ארכה, כי יש לנקוט בעמדה גמישה בעניין. בימ"ש העליון ציין כי בענייננו, הצטברות הנסיבות הבאות מביאה למסקנה כי קם טעם להארכת המועד להגשת ההתנגדות מטעם המבקשת: חוסר הבהירות באשר למצב המשפטי הנוהג ביחס להליך המתאים וביחס למועד להגשת התנגדות לאישור פסק הבוררות נוכח הפסיקה הסותרת של בתי המשפט המחוזיים בעניין; בימ"ש האריך את המועד להגשת ההתנגדות האמורה, מבלי שצוין כי הדבר נעשה מבלי להכריע בדבר המועד להגשת ההתנגדות.

פסק-דין

השופט י' דנציגר:

לפני בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז (השופטת ר' פלאוט) בהפ"ב 14579-10-10 [פורסם בנבו] מיום 4.5.2011 בה נקבע כי חלף המועד להגשת בקשה לביטול פסק בורות-חוץ שניתן נגד המבקשת. בקשת רשות הערעור מופנית אף כנגד החלטתו של בית המשפט המחוזי מיום 8.5.2011 בה נדחתה בקשה לעיון חוזר בהחלטה מיום 4.5.2011.

רקע וההליך לפני בית המשפט המחוזי

1. ביום 7.10.2010 הגישה המשיבה בקשה לאישור פסק בורות-חוץ שניתן כנגד המבקשת בהעדר הגנה ביום 21.12.2009 על ידי ה- London Court of International Arbitration (להלן: ה-LCIA) בלונדון ואשר לפיו חויבה המבקשת בתשלום סכומים שונים למשיבה בגין שירותים משפטיים שסיפקה לה המשיבה וכן בתשלום הוצאות ושכר טרחה בגין קיום הליך הבוררות (להלן: פסק הבוררות). אין מחלוקת בין הצדדים כי המבקשת לא נטלה חלק בהליך הבוררות. המבקשת אף אינה חולקת על טענת המשיבה לפיה פסק הבוררות הומצא לה לכל המאוחר בחודש מרץ 2010.

בגדר הבקשה טענה המשיבה כי ביום 18.3.2008 התקשרו הצדדים בהסכם לפיו המשיבה תספק למבקשת שירותים משפטיים אותם אכן סיפקה לה וכי המבקשת נמנעה מלשלם את שכר הטרחה עליו הוסכם בגדר ההסכם בגין מתן השירותים. לטענת

המשיבה, לאחר שכשלו הניסיונות להגיע להסדר בעניין, פנתה היא, בהתאם לתניית הבוררות שנקבעה בהסכם בין הצדדים, ל-LCIA ועתרה לחיוב המבקשת בתשלום שכר הטרחה. לטענת המשיבה, המבקשת נמנעה מליטול חלק בהליך הבוררות על אף כי הייתה ערה לקיומו. בד בבד להגשת הבקשה הגישה המשיבה גם בקשה להטלת צווי עיקול על נכסי המבקשת.

2. ביום 3.11.2010 הוגשה לבית המשפט המחוזי בקשה מוסכמת למתן ארכה להגשת תגובת המבקשת לכתב המרצת הפתיחה (בגדרו התבקש אישור פסק הבוררות) שהגישה המשיבה. כעולה מן הבקשה ומן התכתובת בין באי כוח הצדדים שקדמה לה, הארכה התבקשה מטעמים קולגיאליים נוכח עומס העבודה בו היו מצויים באי כוח המבקשת. כן הובהר כי אין בבקשה כדי לגרוע מטענות המבקשת ביחס להמרצת הפתיחה. בקשה זו נתקבלה על ידי בית המשפט המחוזי בו ביום.

3. בשלב זה הוסיפו הצדדים לקיים הליכים שונים הנוגעים לבקשת המשיבה להטלת צווי העיקול ולבקשה מטעם המבקשת לביטול הצווים שניתנו. בנוסף, ביום 18.11.2010 עתרה המבקשת לחיוב המשיבה בהפקדת ערובה להבטחת הוצאותיה כתנאי לדיון בבקשה לאישור פסק הבוררות. במקביל, עתרה המבקשת למתן ארכה להגשת התייחסותה לבקשה לאישור פסק הבוררות עד לאחר שתוכרע בקשתה לחיוב המשיבה בהפקדת ערובה. בהחלטתו מיום 22.11.2010 קבע בית המשפט המחוזי כי המועד להגשת התייחסות ידחה עד להכרעה בבקשת הארכה ובמקביל, בהחלטה נפרדת, התבקשה תגובת המשיבה לבקשה. בהמשך, בהחלטה מיום 4.1.2011, ניתנה ארכה להגשת "התגובה בתובענה העיקרית" עד לאחר הכרעה בשאלת הפקדת הערובה, וזאת על מנת למנוע הוצאות מן המבקשת עוד קודם להפקדת הערובה. ביום 21.3.2011 קבע בית המשפט המחוזי כי מאחר שלתגובת המשיבה לבקשה להפקדת ערובה לא צורף תצהיר ערוך כדין, בקשה זו מתקבלת ועל המשיבה להפקיד ערובה בסך של 250 אלף ש"ח כתנאי לבירור בקשתה לאישור פסק הבוררות.

4. במסגרת הליך הביניים שנגע לחיובה בהפקדת ערובה, הגישה המשיבה ביום 19.12.2010 בקשה "להורות כי חלף המועד להגשת בקשה לביטול פסק הבוררות-חוזן ולמחיקת סעיפים מהבקשה לחיוב בהפקדת ערובה" (להלן: הבקשה). בגדר הבקשה טענה המשיבה כי בהתאם להוראות סעיף 23(ב) לחוק הבוררות, התשכ"ח-1968 (להלן: חוק הבוררות או החוק), בהתאם להוראות אמנת ניו-יורק בדבר הכרתם ואכיפתם

של פסקי בוררות-חוץ, כ"א 10, 15 (להלן: אמנת ניו-יורק) ובהתאם לתקנות לביצוע אמנת ניו-יורק (בוררות-חוץ), התשל"ח-1978 (להלן: תקנות ביצוע האמנה) התנגדות המבקשת לאישור פסק הבוררות הייתה צריכה להיות מוגשת על דרך של בקשה לביטולו במסגרת סד הזמנים הקבוע בסעיף 27(א) לחוק הבוררות ובתקנה 10 [לתקנות סדרי הדין בעניני בוררות](#), התשכ"ט-1968 (להלן: תקנות סדרי הדין). בהמשך לכך נטען כי משחלפו 45 ימים מן המועד שהומצא למבקשת פסק הבוררות - יש לקבוע כי חלף המועד להגשת בקשה לביטולו ולמחוק את הסעיפים מן הבקשה להפקדת ערובה בהם מועלות טענות שעניינן ביטול פסק הבוררות. המשיבה הוסיפה וטענה כי המבקשת לא הגישה בקשה להארכת המועד להגשת בקשה לביטול פסק הבוררות וכי לא הוצג כל טעם למתן ארכה כאמור.

5. בתגובתה מיום 18.1.2011 טענה המבקשת כי התנגדות לאישור פסק בוררות-חוץ עליו חלה אמנת ניו-יורק אינה כפופה למשטר הזמנים הקבוע בסעיף 27 [לחוק הבוררות](#) ובתקנה 10 [לתקנות סדרי הדין](#), וזאת נוכח הוראות סעיף 5 לאמנה ונוכח הוראת סעיף 29א לחוק הבוררות והוראת תקנה 5 לתקנות ביצוע האמנה. כן נטען כי אף אם התנגדות כאמור כפופה למשטר זה, די בעובדה שהוגשה בקשה לאישור פסק הבוררות כדי להקים טעם למתן הארכת מועד להגשת בקשה לביטול הפסק. עוד נטען כי נוכח הסכמת המשיבה למתן הארכות להגשת תגובת המבקשת לבקשה לאישור ונוכח החלטות בית המשפט המחוזי לפיהן ניתנו ארכות כאמור, יש לקבוע כי המועד להגשת ההתנגדות לא חלף, ולחלופין לקבוע כי בנסיבות אלה קמה עילה להארכת המועד להגשת בקשה לביטול פסק הבוררות.

6. לאחר שהמשיבה הפקידה את הערובה בה חויבה בהחלטה מיום 21.3.2011 (הנזכרת לעיל) התבקש בית המשפט המחוזי ליתן החלטה בבקשה, קרי להורות כי המועד להגשת בקשה לביטול פסק הבוררות חלף.

החלטת בית המשפט המחוזי ודחיית הבקשה לעיון חוזר

7. בהחלטתו מיום 4.5.2011 קיבל בית המשפט המחוזי את הבקשה (להלן: ההחלטה). נקבע כי המועד להגשת בקשה לביטול פסק הבוררות חלף וכי לא התקיים טעם ליתן ארכה להגשתה של בקשה כאמור. לתוצאה זו הגיע בית המשפט המחוזי לאחר שבחן את פסיקת בתי המשפט המחוזיים באשר להליך הראוי לתקיפת פסק בוררות-חוץ תוך שהוא מצטרף לעמדה שהוצגה בחלק מפסקי הדין לפיה הדרך הנכונה

לתקיפת פסק בוררות-חוץ היא באמצעות הגשת בקשה לביטול בתוך 15 יום ממועד קבלת בקשה לאישורו או בתוך 45 יום ממועד המצאת הפסק, לפי המוקדם - כאמור בסעיף 27(א) לחוק הבוררות ובתקנה 10 לתקנות סדרי הדין [לעמדה זו ראו ת.א. (מחוזי-תל-אביב-יפו) 2137/07 הראל חברה לביטוח בע"מ נ' Equitas Limited (פורסם בנבו), 3.12.2008] (השופט ד"ר ע' בנימיני) (להלן: עניין הראל); הפ"ב (מחוזי-מרכז) 12254-11-08 ויואנס בע"מ (לשעבר-סופרקום בע"מ) נ' האגף להספקת משאבים של משרד הפנים של אוקראינה (פורסם בנבו), 27.5.2009) (השופט ב' ארנון) (להלן: עניין ויואנס), ולעומת זאת ראו עמדת השופטת ר' שטרנברג-אליעז בה"פ (מחוזי-ירושלים) 6203/07 זאבי אחזקות בע"מ (כינוס נכסים) נ' הרפובליקה של בולגריה (פורסם בנבו), 13.1.2009) (להלן: עניין זאבי)].

בית המשפט המחוזי קבע כי המבקשת לא הגישה בקשה לביטול פסק הבוררות בתוך פרק זמן זה וכי אין די בעובדה כי הארכה הראשונה שהתבקשה על ידה נתבקשה בתוך 15 ימים ממועד הגשת הבקשה לאישור פסק הבוררות שכן באותו המועד כבר חלפו 45 ימים מן המועד בו הומצא לה הפסק. בנוסף לכך נקבע כי המבקשת לא הגישה בקשה להארכת מועד להגשת בקשה לביטול הפסק וכי לא הציגה כל טעם למתן ארכה כאמור אף בכתבי הטענות שהגישה. בהקשר זה הוסיף בית המשפט המחוזי וקבע כי העובדה שנוהלו הליכי ביניים רבים אשר לפחות בחלקם פרסה המבקשת את הטעמים העומדים ביסוד התנגדותה לאישור פסק הבוררות רק מדגישה את מחדלה באי הגשת בקשה לביטול פסק הבוררות. בנוסף, נדחתה טענת המבקשת כי די בהגשת בקשה לאישור פסק בוררות-חוץ כדי להקים טעם מספיק למתן ארכה להגשת בקשה לביטול. באשר לארכות שניתנו למבקשת בהחלטות בית המשפט המחוזי מימים 18.11.2010 ו- 4.1.2011 נקבע כי אלה ניתנו על יסוד הסכמת הצדדים על מנת שלא לקיים הליכים נוספים בתיק קודם להכרעה בשאלת חיוב המשיבה בהפקדת ערובה ולכן לא ניתן לראות בהן משום מתן ארכה להגשת בקשה לביטול פסק הבוררות.

8. בקשה שהגישה המבקשת לעיון מחדש בהחלטת בית המשפט המחוזי נדחתה ביום 8.5.2011. נטען כי הטעם שהציגה המבקשת בבקשה - הגשת תגובתה לבקשה לאישור פסק הבוררות קודם למתן ההחלטה (התגובה הוגשה ביום 3.5.2011) - אינו מקים עילה לעיון מחדש שכן כל העובדות הנטענות בבקשה היו לפני בית המשפט המחוזי עובר למועד זה. בו ביום ניתנה פסיקתא בהתאם להחלטה מיום 4.5.2011.

מכאן בקשת רשות הערעור שלפנינו.

טענות המבקשת

9. כעולה מבקשת רשות הערעור ומהתשובה שהגישה המבקשת ביום 3.10.2011, המבקשת משיגה על החלטת בית המשפט המחוזי וכן על ההחלטה הדוחה את בקשתה לעיון חוזר בהחלטה זו במספר מישורים:

במישור העקרוני, טוענת המבקשת כי בית המשפט המחוזי טעה כשקבע שניתן לתקוף פסק בוררות-חוץ עליו חלה אמנת ניו-יורק רק באמצעות הגשת בקשה לביטולו וטעה כשקבע כי התנגדות לפסק כאמור כפופה לסד הזמנים הקבוע בסעיף 27(א) לחוק [הבוררות](#) ובתקנה 10 לתקנות סדרי הדין. לטענתה, מסעיף 5 לאמנת ניו-יורק עולה כי המועד להציג התנגדות לאישור פסק בוררות-חוץ הוא לאחר אישורו. נוכח הוראה זו ונוכח הוראת 29א לחוק [הבוררות](#) ותקנה 5 לתקנות ביצוע האמנה, כך נטען, אין לפנות לחוק הבוררות ולתקנות סדרי הדין על מנת לקבוע מהי הפרוצדורה ומהו סד הזמנים להגשת התנגדות כאמור אלא לפעול על פי הוראת אמנת ניו-יורק.

במישור הפרטני, טוענת המבקשת כי בית המשפט המחוזי טעה בקביעתו כי הארכות שניתנו מעת לעת (כמפורט לעיל) והסכמות הצדדים שקדמו להן לא נגעו להגשת בקשה לביטול פסק הבוררות אלא רק להגשת התנגדות לבקשה לאישור פסק הבוררות. כן טוענת המבקשת כי אף אם ניתן היה להתנגד לאישור פסק הבוררות רק במסגרת בקשה לביטול ובסד הזמנים הקבוע בחוק [הבוררות](#) ובתקנות סדרי הדין, הרי שבמקרה זה התקיים טעם מספיק להארכת מועד להגשת הבקשה לביטול. בהקשר זה טוענת המבקשת כי די בעובדה שהוגשה בקשה לאישור פסק הבוררות כדי להקים עילה להארכת המועד להגשת הבקשה לביטול. לחלופין נטען כי הסכמת המשיבה למתן הארכות להגשת ההתנגדות לאישור פסק הבוררות מקימה טעם מספיק להארכת המועד. כן נטען כי טענות המבקשת באשר לנסיבות ניהול הליך הבוררות ומתן הפסק מקימות טעם למתן הארכה.

10. על טענות אלה מוסיפה המבקשת וטוענת כי היה על בית המשפט המחוזי לבדוק באופן "כנה ומהותי" את פסק הבוררות קודם לאישורו, לרבות בחינת היות המסמך שאישורו מתבקש פסק בוררות, וכי הוא נמנע מלעשות כן; כן טוענת המבקשת כי פסק הדין ניתן בניגוד להוראות אמנת ניו-יורק שכן קמו עילות שונות לביטול הפסק

בהתאם לסעיף 5 לאמנה. בהקשר זה נטען כי הסכם הבוררות נעדר תוקף; כי פסק הבוררות ניתן בחוסר סמכות שכן לא קדם לו ניסיון ליישב במו"מ את הסכסוך בין הצדדים כפי שנקבע בהסכם בין הצדדים; כי לא ניתנה למבקשת הזדמנות לטעון את טענותיה; וכן כי פסק הבוררות נוגד את תקנת הציבור נוכח שורת הפגמים שנפלו בהליך הבוררות.

המבקשת מוסיפה כי במקרה זה, נוכח הפסיקה הסותרת באשר לפרוצדורה ולמועדים להם כפוף צד המבקש להתנגד לאישורו של פסק בוררות-חוץ עליו חלה אמנת ניו-יורק וכן נוכח המחלוקת בין הצדדים באשר לטיב ההסכמות שניתנו להארכות המועדים ולנפקות החלטות בית המשפט המחוזי שנתנו תוקף להסכמות אלה, היה מקום לנקוט בגישה גמישה ולאפשר למבקשת להביא את טענותיה לגופן לפני בית המשפט.

11. באשר לדחיית בקשתה לעיון חוזר בהחלטה, נטען כי בית המשפט המחוזי טעה כשנמנע מלראות בהגשת ההתנגדות לאישור פסק הבוררות על ידה כשינוי נסיבות מהותי המחייב את שינוי ההחלטה.

טענות המשיבה

12. המשיבה סומכת ידה על הפרשנות שניתנה על ידי בית המשפט המחוזי להוראות אמנת ניו-יורק, לתקנות ביצוע האמנה, [לתקנות סדרי הדין](#) ול[חוק הבוררות](#). לטענתה, אין באמנת ניו-יורק התייחסות למועד הגשת בקשה לאישור פסק בוררות מחד גיסא או להגשת התנגדות לאישורו או בקשה לביטולו מאידך גיסא ומשכך, בהתאם להוראות תקנה 5 לתקנות ביצוע האמנה ולסעיף 27(א) [לחוק הבוררות](#), הפרוצדורה הקבועה [בתקנות סדרי הדין](#) ובחוק הבוררות היא זו החלה על בקשות והתנגדות כאמור.

13. המשיבה מוסיפה וטוענת כי לא קמה עילה להתערבות בית משפט זה בהחלטה שלא ליתן למבקשת ארכה להגשת בקשה לביטול פסק הבוררות. לטענת המשיבה, אין לקבל את העמדה בה מצדדת המבקשת, כי בכל מקרה בו מוגשת בקשה לאישור פסק בוררות-חוץ יש ליתן ארכה להגשת בקשה לביטולו. לטענתה, בצדק קבע בית המשפט המחוזי כי יש להציג טעם כלשהו לארכה וצדק הוא בקביעתו כי המבקשת לא הראתה טעם כאמור. לעניין זה מדגישה המשיבה כי המבקשת כלל לא הגישה בקשה להארכת מועד להגשת בקשה לביטול וכי אף שנדרשה באופן מהותי למועד בו העלתה את

טענותיה המקימות עילה לביטול פסק הבוררות באחד מכתבי הטענות שהגישה, לא הראתה בו טעם המצדיק הארכת מועד כאמור. באשר לטענה כי בנסיבות העניין מקימה הסכמת המשיבה לארכות טעם להארכת המועד להגשת בקשה לביטול פסק הבוררות נטען כי מאחר שבמועד בו התבקשה הארכה המוסכמת הראשונה כבר חלף המועד בו יכולה הייתה המבקשת להגיש בקשה לביטול, ובהעדר כל נימוק לאי הגשת הבקשה בפרק זמן זה, אין כל מקום ליתן את הארכה שהתבקשה.

המבקשת אף מוסיפה כי התגובה לבקשה לאישור פסק הבוררות שהגישה המבקשת הוגשה באיחור, כי לא הוגשה כהמרצת פתיחה כנדרש וכי לא שולמה האגרה המתחייבת בגין הגשתה.

14. בנוסף על האמור נטען כי הסכמת המשיבה לארכות שהתבקשו על ידי המבקשת הייתה אך ביחס להגשת תגובה או התייחסות מטעמה להמרצת הפתיחה תוך שצויין במפורש כי ההסכמה ניתנה מבלי לפגוע בטענות הצדדים ובפרט בטענת המשיבה לפיה חלף המועד להגשת התנגדות או בקשה לביטול פסק הבוררות. בהקשר זה טוענת המשיבה כי יש להבחין בין התייחסות או תגובה להמרצת הפתיחה לבין התנגדות לאישור פסק הבוררות או בקשה לביטול וזאת נוכח ההבדלים בין התייחסות או תגובה להתנגדות ולבקשה לביטול הן מבחינת פרוצדוראלית והן מבחינה מהותית, קרי בשים לב לטענות שניתן לטעון בגדרן של כל אחת מאלה.

15. באשר לטענה לפיה היה על בית המשפט המחוזי לבחון באופן מהותי את פסק הבוררות קודם לאישורו נטען כי בין הצדדים לא הייתה כלל מחלוקת כי המסמך שאישורו התבקש מהווה פסק הבוררות וכי לא מוטלת חובה על בית המשפט לברר טענות חוסר סמכות, כגון אלה שטענה המבקשת, קודם לאישורו.

16. באשר להגשת המבקשת על ההחלטה הדוחה את הבקשה לעיון חוזר, טוענת המשיבה כי הגשת התגובה לבקשה לאישור פסק הבוררות אינה מהווה שינוי נסיבות מהותי המקים עילה לעיון חוזר.

הבקשה מיום 28.12.2011

17. למען הסדר הטוב יצויין כי בהתאם להחלטת השופט א' רובינשטיין מיום 28.8.2011 נקבעה בקשת רשות הערעור לדיון בפני מותב שלושה אך בעקבות הסכמת

הצדדים למתן הכרעה בבקשה על יסוד טיעוני הצדדים בכתב - הסכמה עליה למדנו מן הבקשה שהגישה המבקשת ביום 28.12.2011 - בוטל מועד הדיון שנקבע והכרעתנו ניתנת על יסוד כתבי בי-הדין שהוגשו.

דיון והכרעה

18. לאחר עיון בכתבי הטענות סבור אני כי יש לדון בבקשה כאילו ניתנה רשות ערעור והוגש ערעור על פי הרשות שניתנה. בהמשך לכך, אציע לחבריי לקבל את הערעור ולקבוע כי התנגדות לבקשה לאישור פסק בוררות-חוץ עליו חלה אמנת ניו-יורק אינה כפופה למגבלת 45 הימים הקבועה בסעיף 27(א) לחוק הבוררות. בהתאם, אציע לחבריי כי נורה על ביטול החלטת בית המשפט המחוזי ועל השבת הדיון לפניו. אקדים מספר שורות באשר לאמנת ניו-יורק ובאשר לביקורת השיפוטית בישראל על פסקי בוררות-חוץ ועל פסקי בוררות-חוץ עליהם חלה האמנה, ומשם אפנה לדון בסוגיה שלפנינו.

19. אמנת ניו-יורק (The Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards, 1958) הינה האמנה הבינלאומית העיקרית בה נעשה שימוש לצורך הכרה ואכיפה של פסקי בוררות זרים ובמיוחד פסקים הניתנים בבוררות בינלאומיות [ראו: Albert Jan Van Den Berg, *The New York Arbitration Convention* (1981) *of 1958 Towards a Uniform Judicial Interpretation* 1 (להלן: Van Den Berg); Mauro Rubino-Sammartano, *International Arbitration Law and Practice* (2001, 2nd ed.) 943]. קבלתה של האמנה נעשתה על רקע חולשתה של אמנת ג'נבה בדבר הוצאה לפועל של פסקי בוררות חוץ משנת 1927, מתוך מטרה ליצור כלי "משופר" שיאפשר אכיפת הסכמי בוררות ואכיפה והכרה של פסקי בוררות זרים על ידי המדינות השונות - בגדר אותה מערכת של כללים - וזאת על מנת להגביר את היעילות של בוררות ככלי ליישוב סכסוכים [ראו: Van Den Berg 6-9; סמדר אוטולונגי בוררות-דין ונוהל (מהדורה רביעית מיוחדת-2005), כרך ב 938 (להלן: אוטולונגי); Fouchard (1999) Gaillard Goldman, *On International Commercial Arbitration* 122-23 (להלן: Goldman)]. בתמצית ייאמר כי בהשוואה לאמנת ג'נבה, מערכת הכללים המעוגנת באמנת ניו-יורק מחזקת את מעמד פסקי הבוררות עליהם היא חלה, מקלה את ההכרה בהם והאכיפה המקומית שלהם, ומתווה כללים אחידים יחסית להכרה ואכיפה כאמור. האמנה שנערכה בשנת 1958 ואושררה על ידי ישראל ב-1959, נחתמה על ידי למעלה מ-140 מדינות [לרשימת המדינות, עיינו ב:

http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/arbitration/NYConvention_status.html; לסקירת יישום האמנה על ידי המדינות המתקשרות ראו: International Chamber of Commerce, *Guide to National Rules of Procedure for Recognition and Enforcement of New York Convention Awards* (2008).

20. בכל הנוגע להכרה ולאכיפה של פסקי בוררות יצויין כי האמנה חלה על פסקי בוררות שההכרה בהם או אכיפתם מתבקשת שלא במדינה בה הם ניתנו וכן על פסקי בוררות שאינם נחשבים במדינה בה מתבקשת הכרה בהם או אכיפתם כפסקי-פנים. יחד עם זאת, מן הראוי לציין כי מדינות המתקשרות באמנה יכולות לסייג את הצטרפותן באחד משני תנאים: תנאי של הדדיות לפיו הן יחילו את הוראות האמנה רק ביחס לפסקי בוררות שניתנו במדינות שהצטרפו לאמנה; תנאי של "מסחריות" לפיו הן יחילו את האמנה רק על סכסוכים שעל פי הדין הפנימי שלהן נחשבים כמסחריים (ראו: סעיף 1 לאמנה; 19 Van Den Berg).

21. בסעיף 5 לאמנה נקבעו התנאים להכרה ולאכיפה של פסק בוררות עליו חלה האמנה:

"1. Recognition and enforcement of the award may be refused, at the request of the party against whom it is invoked, only if that party furnishes to the competent authority where the recognition is sought, proof that:

(a) The parties to the agreement referred to in article II were, under the law applicable to them, under some incapacity, or the said agreement is not valid under the law to which the parties have subjected it or, failing any indication thereon, under the law of the country where the award was made; or

(b) The party against whom the award is invoked was not given proper notice of the appointment of the arbitrator or of the arbitration proceedings or was otherwise unable to present his case; or

(c) The award deals with a difference not contemplated by or not falling within the terms of the submission to arbitration, or it contains decisions on matters beyond the scope of the submission to arbitration, provide that, if the decisions on matters submitted to arbitration can be separated from those not so submitted, that part of the award which contains decisions on matters submitted to arbitration may be recognized and enforced; or

(d) the composition of the arbitral authority or the arbitral procedure was not in accordance with the agreement of the parties, or, failing such agreement,

was not in accordance with the law of the country where the arbitration took place; or

(e) The award has not yet become binding on the parties, or has been set aside or suspended by a competent authority of the country in which, or under the law of which, that award was made;

2. Recognition and enforcement of an arbitral award may also be refused if the competent authority in the country where recognition and enforcement is sought finds that:

(a) The subject matter of the difference is not capable of settlement by arbitration under the law of that country; or

(b) the recognition or enforcement of the award would be contrary to the public policy of that country."

ובתרגום לעברית:

"1. לפי בקשת בעל הדין שנגדו מעידים את הפסק אפשר לסרב להכרתו ואכיפתו רק אם אותו בעל דין המציא לרשות המוסמכת, שממנה מבוקשות ההכרה והאכיפה, הוכחה –

(א) שבעלי ההסכם הנזכר בסעיף 2 היו, לפי החוק החל עליהם, נתונים לאיזו פסלות, או שההסכם האמור איננו בר-תוקף לפי החוק שבעלי הדין החילו אותו על ההסכם, או באין הוראה על כך, לפי חוק הארץ שבה ניתן הפסק; או

(ב) שבעל הדין שנגדו מעידים את הפסק לא ניתנה לו הודעה נאותה על מינוי הבורר או על סדרי הבוררות או שלא היה יכול מסיבה אחרת לטעון את טענותיו; או

(ג) שהפסק מתייחס לסכסוך שלא נתכוון לו שטר הבוררין או שלא נכלל בהוראותיו של שטר הבוררין או שהפסק מכיל החלטות בענינים שמחוץ לתחומו של שטר הבוררין; ואולם אם ההחלטות בענינים שנמסרו לבוררות ניתן להפרידן מאותן שניתנו בענינים שלא נמסרו לבוררות, מותר להכיר ולאכוף אותו חלק של הפסק המכיל החלטות בענינים שנמסרו לבוררות; או

(ד) שהרכבה של הרשות הבוררת או שסדרי הבוררות לא היו בהתאם להסכם בעלי הדין או, בהעדר הסכם כזה, בהתאם לדיני הארץ שבה נתקיימה הבוררות; או

(ה) שהפסק טרם נעשה חובה על בעלי הדין, או בוטל או הותלה על ידי רשות מוסמכת של הארץ שבה, או שלפי דינה, ניתן הפסק.

2. כן אפשר לסרב להכרתו ולאכיפתו של פסק בוררות אם הרשות המוסמכת בארץ שבה מבקשים הכרה ואכיפה מוצאת:
 (א) שנושא הסכסוך לא ניתן ליישבו בדרך בוררות לפי דינה של אותה ארץ; או
 (ב) הכרתו ואכיפתו של הפסק יהיו נוגדות את תקנת הציבור של אותה ארץ.
 (הקטע המובא לעיל וכן הקטעים הבאים שיובאו בחוות דעתי הם מתוך התרגום המצוי ברשומות המדינה-כתבי אמנה – י.ד.).

על פי סעיף זה, רשאי בית המשפט לסרב להכיר בפסק בוררות-חוץ עליו חלה אמנת ניו-יורק ולאוכפו מקום בו הוכיח בעל הדין המתנגד להכרה ולאכיפה את אחת מחמש העילות המנויות בסעיף 5(1), דהיינו העדר תוקף של הסכם הבוררות או פסלות של הצדדים לו; אי מתן הזדמנות נאותה לצד לטעון טענותיו בגדר הליך הבוררות; חוסר סמכות או חריגה מסמכות; חריגה מסדרי הבוררות עליהם הסכימו הצדדים או קביעת סדרים הסותרים את החוק החל על הבוררות; והעדר תוקף של פסק הבוררות מחמת ביטולו או מחמת העדר סופיות על פי הדין החל עליו.

בנוסף, נקבעו באמנת ניו-יורק שתי עילות נוספות לפיהן יכול בית המשפט לסרב להכיר ולאכוף פסק בוררות-חוץ עליו חלה האמנה: האחת, כאשר נושא הסכסוך אינו יכול להתברר בבוררות; השנייה, כאשר הכרה בפסק ואכיפתו נוגדים את תקנת הציבור של המדינה בה הכרה ואכיפה כאמור מתבקשת. את שתי עילות אלה יכול בית המשפט להעלות מיוזמתו אף ללא בקשה מטעם בעל דין.

22. עוד נקבע בסעיף 6 לאמנת ניו-יורק כי בית המשפט בו מתבקשת ההכרה בפסק הבוררות או אכיפתו רשאי להתלות את החלטתו או להורות לבעל-דין החייב על פי הפסק להפקיד ערובה, וזאת מקום בו פסק הבוררות בוטל או הותלה על ידי רשות מוסמכת של המדינה בה ניתן הפסק או שעל פי דינה הוא ניתן. וכך קובע הסעיף:

“If an application for the setting aside or suspension of the award has been made to a competent authority referred to in article V(1)(e), the authority before which the award is sought to be relied upon may, if it considers it proper, adjourn the decision on the enforcement of the award and may also, on the application of the party claiming enforcement of the award, order the other party to give suitable security.”

ובנוסח בעברית:

"הוגשה לרשות המוסמכת המוזכרת בסעיף 5(1)(ה) בקשה לבטל או להתלות את הפסק, רשאית הרשות המתבקשת להסתמך על הפסק, אם ישר הדבר בעיניה, לדחות את ההחלטה בדבר אכיפת הפסק, והיא גם רשאית, לפי בקשת בעל-הדין התובע את אכיפת הפסק, לצוות על בעל הדין השני ליתן ערובה מתאימה."

23. האמנה אינה מסדירה את הפרוצדורה לפיה תיעשה ההכרה והאכיפה של פסק הבוררות ולפי סעיף 3 לאמנה היא מכפיפה את הליך ההכרה והאכיפה לסדרי הדין המקומיים של כל מדינה ומדינה, בכפוף לתנאים המפורטים באמנה. הוראת סעיף 3 מוסיפה וקובעת כי כל מדינה תימנע מהטלת תנאים קשים יותר במידה ניכרת או אגרות והיטלים גבוהים יותר ביחס להליך של הכרה ואכיפה של פסק בוררות החוץ עליו חלה האמנה, מאלו החלים על אישור פסק בוררות מקומי. וזו לשון סעיף 3 לאמנה:

"כל מדינה מתקשרת תכיר בפסקי בוררות כמחייבים ותאכוף אותם בהתאם לסדרי-הדין של הארץ שבה מסתמכים על הפסק, לפי התנאים הקבועים בסעיפים הבאים. על הכרתם או אכיפתם של פסקי בוררות שאמנה זו חלה עליהם לא יוטלו תנאים קשים יותר במידה ניכרת, או אגרות או היטלים גבוהים יותר, מאלה המוטלים על הכרתם ועל אכיפתם של פסקי-בוררות פנימיים."

24. אמנת ניו-יורק מגדירה איפוא את העילות לפיהן יסרב בית משפט להכיר או לאכוף פסק בוררות-חוץ עליו חלה האמנה ומבחינה בין עילות שעל בעל דין להעלותן לבין עילות שיכול שיועלו ביוזמת בית המשפט. האמנה קובעת כי לבעל דין זכות לבקש הכרה ואכיפה של פסק הבוררות וכי לבעל הדין שכנגד זכות להתנגד לבקשה זו, אך אין בה הוראות המסדירות את הפרוצדורה להגשת הבקשה להכרה ולאכיפה ולהגשת ההתנגדות להכרה ולאכיפה. הפרוצדורה, על פי הוראתה המפורשת של האמנה, תקבע על פי סדרי הדין שנקבעו על ידי המדינה המתקשרת בה מתבקשים ההכרה או האכיפה.

25. החלת הוראות אמנת ניו-יורק הנוגעות להכרה ואכיפה של פסקי בוררות לדין הפנימי הישראלי נעשתה במסגרת [חוק הבוררות](#) (תיקון), התשל"ד-1974, ס"ח 737. בהמשך, בשנת 1978, הוסף והוסדר יישומה באמצעות תקנות ביצוע האמנה. כעולה מדברי ההסבר לתיקון (הצעת [חוק הבוררות](#) (תיקון), תשל"ג-1972, ה"ח 1025), התיקון נעשה במטרה להסדיר את הפעלתן של אמנות בינלאומיות הנוגעות להכרה ואכיפה של פסקי בוררות-חוץ ובמיוחד את הפעלתה של אמנת ניו-יורק שעל אף שזו האחרונה אושרה על ידי ישראל בשנת 1959, טרם ניתן לה תוקף של חוק נכון למועד הצעת החוק [ראו: דברי ההסבר הנ"ל, בעמ' 58; ראו עוד דבריו של שר המשפטים דאז ח' צדוק בדיון בכנסת עובר להצבעה בקריאה ראשונה, ד"כ 70 1257 (תשל"ד)].

26. במסגרת התיקון האמור [לחוק הבוררות](#) נקבעה האבחנה בין פסק בוררות לפסק בוררות-חוץ ונקבעו מספר הוראות ספציפיות המבחינות בין פסק בוררות לפסק בוררות-חוץ. פסק בוררות-חוץ הוגדר כ"פסק בוררות שניתן מחוץ לישראל" (ראו: סעיף 1 [לחוק הבוררות](#)).

27. באשר לביקורת השיפוטית המופעלת על פסק בוררות-חוץ נקבע בסעיף 39א לחוק כי:

"אין בהוראות חוק זה כדי למנוע עיכוב ההליכים בבית המשפט, אישור או ביטול של פסק בוררות או הליך אחר על פי חוק זה, אף אם חל על הבוררות דין חוץ, או שפסק הבוררות הוא פסק בוררות-חוץ, שלא חלה עליהם אמנה כאמור בסעיף 6 או 29א או שאין באמנה הוראות בענין הנדון."

28. באשר לביקורת השיפוטית שתופעל על פסק בוררות-חוץ עליו חלה אמנה שישראל צד לה נקבע בסעיף 29א לחוק כי:

"בקשה לאישור או לביטול של פסק בוררות-חוץ שחלה עליו אמנה בינלאומית שישראל צד לה והאמנה קובעת הוראות בענין הנדון, תוגש ותידון בהתאם לאותן הוראות ובכפוף להן."

29. שילובן של הוראות אלה מלמד על אבחנה בין היקף הביקורת השיפוטית שיפעיל בית המשפט מקום בו מדובר בפסק בוררות-חוץ עליו לא חלה אמנה ומקום בו מדובר בפסק בוררות-חוץ עליו חלה אמנה. כאשר מדובר בפסק בוררות-חוץ עליו לא חלה אמנה בינלאומית שישראל צד לה או מקום בו חלה אמנה כאמור אך היא אינה קובעת הוראות בענין הנדון - היקף הביקורת השיפוטית אותה יפעיל בית המשפט זהה להיקף הנתון בידו מקום בו מדובר בפסק בוררות פנים. מקום בו מדובר בפסק בוררות-חוץ עליו חלה אמנה כאמור והיא קובעת הוראות בנדון - גוברות הוראות האמנה והוראות [חוק הבוררות](#) נסוגות מפני הוראות האמנה.

כך למשל יתכן שהתנגדות לאישור פסק בוררות-חוץ עליו לא חלה אמנה תישען על אחת מהעילות המנויות בסעיף 24 [לחוק הבוררות](#) (וזאת מבלי שאדרש לסוגיית הפורום הנאות). עם זאת, התנגדות לאישור פסק בוררות-חוץ עליו חלה אמנת ניו-יורק אינה יכולה לבסס עצמה על עילות אלה, אלא אך ורק על העילות המנויות בסעיף 5 לאמנה. התנאי המצטבר הקבוע בסעיף 26(א) לחוק בדבר גרימת עיוות דין, אף הוא אינו רלבנטי מקום בו מדובר בפסק בוררות-חוץ עליו חלה אמנת ניו-יורק, בעוד שכאשר מדובר בפסק בוררות-חוץ עליו לא חלה אמנה הקובעת הוראות בעניין ייבחן אף תנאי מצטבר זה.

באופן דומה, לבית המשפט אליו מוגשת בקשה לאישור פסק בוררות-חוץ עליו לא חלה אמנה בינלאומית הסמכות לנקוט כל אחת מן הפעולות אותן יכול היה לנקוט ביחס לפסק בוררות-פנים. סמכויות אלה מנויות ברישא של סעיף 24 ובסעיף 26(ב) [לחוק הבוררות](#), וכוללות ביטול, ביטול חלקי, השלמה או תיקון של פסק בוררות וכן השבתו לבורר. לעומת זאת, סמכותו של בית משפט אליו מוגשת בקשה לאישור פסק בוררות-חוץ עליו חלה אמנת ניו-יורק מצומצמת יותר ומתמצת אך באישור פסק הבוררות כאמור בסעיף 6 לאמנה או באישורו החלקי כאמור בסעיף 6(1)(ג) לאמנה.

30. בנוסף על הוראות אלה, שונתה במסגרת התיקון משנת 1974 הוראת סעיף 27(א) [לחוק הבוררות](#) ונקבע כי בית המשפט רשאי להאריך את המועד להגשת בקשה לביטול פסק בוררות-חוץ "בכל מקרה", וזאת בעוד שכאשר מדובר בבקשה לביטול פסק בוררות שאינו פסק בוררות-חוץ נדרש המבקש להצביע על "טעמים מיוחדים" למתן הארכה:

"לא יזדקק בית המשפט לבקשת ביטול שהוגשה כעבור ארבעים וחמישה יום מיום מתן הפסק, אם ניתן בפני

המבקש, או מהיום שנמסר למבקש, על ידי הבורר או על ידי בעל-דין, העתק מהפסק, אם ניתן שלא בפניו; בית המשפט רשאי להאריך את התקופה האמורה, אף אם כבר עברה, מטעמים מיוחדים שיירשמו, ובכל מקרה שהוגשה בקשה לאישור של פסק בוררות-חוץ.

תיקון זה של סעיף 27(א) התווסף להצעת החוק במסגרת דיוני ועדת החוקה, חוק ומשפט ולא היה קיים בנוסח המקורי של הצעת החוק. הרקע לתוספת זו הוסבר בכנסת על ידי יושב ראש הוועדה דאז, ח"כ ז' ורהפטיג, עובר להצבעה בקריאה שניה ושלישית:

"... מאחר שמדובר בפסק בוררות שניתן מחוץ לישראל, חששנו בוועדה שמא בינתיים צד באותו פסק-דין שניתן בחוץ-לארץ לא יהיה מוגן כל צרכו ולא יוכל לערער עליו או לדרוש את ביטולו מאחר שעבר הזמן שנקבע לכך. יוכל [כך במקור – י.ד.] להיות שאותו צד הנמצא בחוץ-לארץ הזניח את עניין העירעור בחוץ-לארץ על שום שלא חשש מפני ביצועו של פסק-הדין, וכאשר יביאו את פסק-הדין לכלל ביצוע בישראל, מקום מושבו כעת, יתברר שעבר המועד של 45 יום שבו ניתן לדרוש את ביטולו של אותו פסק בוררות. לכן אמרנו שכאשר מובא פסק בוררות-חוץ לביצוע, רשאי בית-המשפט לחדש את התאריכים... כאשר ניתן פסק-דין במדינה אחרת, אולי נעשה עוול לאחד הצדדים. צריך לתת לו אפשרות להביא את העניין לבית-המשפט ולבקש את הארכת המועד כדי להוכיח את העוול שנעשה לו, אם נעשה... " [ד"כ 70, 2053 (תשל"ד)].

31. עוד נוסף [לחוק הבוררות](#) בגדר התיקון משנת 1974 סעיף 42 המסמיך את שר המשפטים להתקין [תקנות סדרי דין](#) לצורך קיום אמנות בינלאומיות בעניין. לאחר שהתקבל התיקון, התקין שר המשפטים את התקנות לביצוע האמנה. מטרת התקנות הייתה להביא לביצוע אמנת ניו-יורק ונקבע כי הן יפורשו "אתה כאחד" (תקנה 2). בתקנות אלה נקבע מהם המסמכים שיש לצרף לבקשה לאישור פסק בוררות-חוץ עליו חלה אמנת ניו-יורק וחובת תרגומם (תקנה 3); עוגנה סמכותו של בית המשפט להתלות הליכים המתנהלים לפניו או לחייב בעל דין בהמצאת ערובה מקום בו מתנהלים הליכים לפני הרשות המוסמכת במקום בו ניתן הפסק, כרוח סעיף 6 לאמנה (תקנה 4); עוד נקבע כי [תקנות סדרי הדין](#) יחולו על "עיכוב הליכים ועל אישור פסקי בוררות", בכפוף להוראות התקנות לביצוע האמנה ובשינויים המחויבים (תקנה 5).

32. עד כאן הסקירה הכללית הנוגעת להוראות אמנת ניו-יורק ולביקורת השיפוטית על פסקי בוררות-חוץ ועל פסקי בוררות-חוץ עליהם חלה אמנת ניו-יורק. ועתה לסוגיה שבמחלוקת.

33. פסק הבוררות מושא ההליך שלפנינו הינו פסק בוררות-חוץ שעליו חלה אמנת ניו-יורק; על כך אין הצדדים חלוקים. עם זאת, הצדדים חלוקים בשאלת המועד להגשת ההתנגדות לאישור הפסק. בעוד המבקשת טוענת כי עליה להגיש התנגדות כאמור רק אם הוגשה בקשה לאישור הפסק בישראל ותוך 15 ימים ממועד המצאת הבקשה, כאמור ברישא של תקנה 10 [לתקנות סדרי הדין](#), המשיבה טוענת – ועמדה זו התקבלה על ידי בית המשפט המחוזי – כי התנגדות כאמור צריכה להיות מוגשת אך ורק על דרך של בקשה לביטול, כאמור בסעיף 23(ב) [לחוק הבוררות](#) ותוך פרק הזמן הקבוע ברישא של סעיף 27(א) לחוק הבוררות ובסיפא של תקנה 10 לתקנות סדרי הדין – דהיינו תוך 45 ימים מן המועד שהומצא למבקשת הפסק.

34. כאמור, במקרה שלפנינו הצטרף בית המשפט המחוזי לעמדה שהובעה בעניין הראל ובעניין ויאונס לפיה הגשת התנגדות לאישור פסק בוררות-חוץ עליה חלה אמנת ניו-יורק יכולה להיעשות אך בדרך של הגשת בקשה לביטול הפסק וכי זו כפופה לסד הזמנים הקבוע בסעיף 27(א) [לחוק הבוררות](#).

בעניין הראל ציין השופט בנימיני כי תוצאה זו מתחייבת נוכח הוראת תקנה 5 לתקנות יישום האמנה המחילה את הוראות [תקנות סדרי הדין](#) בשינויים המחוייבים ובכפוף להוראות התקנות והאמנה וכן נוכח הסיפא של סעיף 27(א) [לחוק הבוררות](#) המתייחסת להארכת מועד להגשת בקשה לביטול פסק בוררות-חוץ מהם למד בית המשפט כי המחוקק ביקש להחיל את משטר הזמנים להגשת בקשה לביטול על בקשה לביטול פסק בוררות עליו חלה האמנה.

בעניין ויאונס, סקר בית המשפט המחוזי את הוראות אמנת ניו-יורק, את התקנות ליישומה וכן את ההוראות הרלבנטיות [בחוק הבוררות](#) ו**[בתקנות סדרי הדין](#)**. בית המשפט המחוזי קבע כי ניתן לצעוד בשני מסלולי פרשנות ושניהם יובילו לתוצאה כי הגשת התנגדות לאישור פסק בוררות-חוץ צריך שתיעשה על דרך של בקשה לביטול בתוך פרקי הזמן הקבועים בסעיף 27(א) [לחוק הבוררות](#) ובתקנה 10 [לתקנות סדרי הדין](#). המסלול הפרשני הראשון הוא לקבוע כי אמנת ניו-יורק אינה קובעת כל הוראה באשר

לפרוצדורה בה יש לתקוף את הפסק ולכן הדבר ייקבע על פי הדין המקומי בכל מדינה ומדינה בהתאם להוראת סעיף 3 לאמנה. מכאן פנה בית המשפט המחוזי ובחן את הוראות התקנות ליישום האמנה ומצא כי אין בהן הוראה המתייחסת לפרוצדורה להגשת התנגדות לאישור פסק בוררות עליו חלה האמנה. על רקע זה קבע כי נוכח הפנייתה ל**תקנות סדרי הדין**, חלים המועדים הקבועים בתקנה 10 לתקנות סדרי הדין. המסלול הפרשני השני אותו הציע בית המשפט המחוזי יסודו בהוראות סעיף 6 לאמנת ניו-יורק.

עמדת בית המשפט המחוזי בירושלים בעניין זאבי הייתה שונה. בית המשפט המחוזי סבר כי התנגדות להכרה ואכיפה של פסק בוררות-חוץ עליו חלה אמנת ניו-יורק קמה מכוח הוראות אמנת ניו-יורק והתקנות ליישום האמנה. נקבע כי על פי האמנה, העילות המפורטות באמנה צופות פני בקשה לאישור פסק הבוררות ולכן אין המדובר בבקשה המקבילה לבקשה לביטול פסק בוררות מכוח העילות המנויות בסעיף 24 ל**חוק הבוררות**. נוכח האמור, ובשים לב להוראת סעיף 29 א ל**חוק הבוררות**, נקבע כי התנגדות להגשת בקשה לאישור פסק בוררות-חוץ אינה כפופה למשטר הזמנים הקבוע בסעיף 27(א) לחוק הבוררות. למען הסדר הטוב יצויין כי בקשת רשות ערעור שהוגשה על החלטה זו שנגעה גם לסוגיות אחרות עליהן לא הרחבתי נדחתה, מבלי שחלקה של ההחלטה המתואר לעיל נדון [רע"א 1721/09 הרפובליקה של בולגריה נ' זאבי החזקות בע"מ (פורסם בנבו), 10.6.2009].

35. סברתי כי מחלוקת זו בפסיקת בתי המשפט המחוזיים מקימה עילה למתן רשות ערעור שכן מדובר בשאלה החורגת מגדר עניינם הפרטני של הצדדים שלפנינו, שאלה שדומה כי הגיעה העת שתינתן בה הכרעה ברורה ומחייבת של בית משפט זה. לשם הבהרת הסוגיה שבמחלוקת אעמוד בתמצית על הוראות הסעיפים הרלבנטיים מתוך החוק ומתוך **תקנות סדרי הדין**:

36. סעיף 23(ב) ל**חוק הבוררות** מורה כי:

“לא ייזקק בית המשפט להתנגדות לאישור פסק בוררות אלא בדרך בקשה לביטולו או במסגרת ערעור על פסק הבוררות לפי סעיף 29ב.”

סעיף 27(א) לחוק הבוררות קובע כי:

"לא יזדקק בית המשפט לבקשת ביטול שהוגשה כעבור ארבעים וחמישה יום מיום מתן הפסק, אם ניתן בפני המבקש, או מהיום שנמסר למבקש, על ידי הבורר או על ידי בעל-דין, העתק מהפסק, אם ניתן שלא בפניו; בית המשפט רשאי להאריך את התקופה האמורה, אך אם כבר עברה, מטעמים מיוחדים שיירשמו, ובכל מקרה שהוגשה בקשה לאישור של פסק בוררות-חוז".

תקנה 10 לתקנות סדרי הדין מוסיפה כי:

"המשיב רשאי להתנגד לאישור פסק בוררות בדרך של בקשה לביטולו, תוך חמישה עשר ימים מיום שהומצאה לו ההודעה האמורה בתקנה 8, ובלבד שלא יאחר מן המועד הקבוע בסעיף 27 לחוק; לא התנגד כאמור, יאשר בית המשפט או הרשם את פסק הדין ואין צורך לשמוע את בעלי הדין."

שילובן של הוראות אלה מעלה כי חוק הבוררות מייחד את הליך הבקשה לביטול לצורך התנגדות לאישור פסק הבוררות. על פי החוק, על המבקש להשיג על פסק בוררות מוטלת החובה לנקוט בהליך של בקשה לביטול תוך 45 ימים מיום מתן הפסק או המצאתו, ולא (בכפוף לאפשרות הארכת המועד ולהוראות סעיף 27(ד)) – יאבד את זכותו להתנגד לאישור פסק הבוררות ופסק הבוררות יאושר. אם, בתוך פרק זמן זה של 45 הימים, הוגשה בקשה לאישור פסק הבוררות – מתקצרת התקופה בה ניתן להתנגד לאישור הפסק לפרק זמן של 15 ימים ממועד המצאת הבקשה לאישור האמורה [ראו לעניין זה למשל: רע"א 4707/06 טנא סוכנות לביטוח בע"מ נ' אחים לבקוביץ, נובק, מינמר לביטוח בע"מ (פורסם בנבו), 6.1.2010], בפסקאות 10-12 להחלטת השופטת א' פרוקצ'יה; רע"א 5617/09 פורוש נ' דייטש (גרליץ) (פורסם בנבו), 26.10.2010), בפסקה 4; אוטולנגי כרך ב 1135-1136]. על התכלית שביסוד קביעת מגבלת הזמן על הגשת הבקשה לביטול עמדה השופטת א' פרוקצ'יה:

"הטעם שבגללו לא נקבע מועד מוגדר להגשת בקשה לאישור פסק בורר נעוץ בכך שמרבית פסקי הבוררים מבוצעים גם בלי צורך באישורם, הנדרש בדרך כלל כדי לאפשר הפעלת הליכי הוצאה לפועל. מתוך הערכה כי ביצוע פסק הבורר על ידי החייב עשוי לארוך זמן, וכי מידת נחיצותם של הליכי הוצאה לפועל המצריכים את אישור הפסק עשויה אף היא להתברר רק לאחר זמן, מנע המחוקק מקביעת לוח זמנים מחייב לצורך הגשת

בקשה לאישור, והשאייר עניין זה פתוח בהתאם לצרכים כפי שיעלו בכל עניין ועניין. לא כן באשר להליך של ביטול פסק הבורר, שהיוזמה לפתיחתו מוגדרת בזמן, במטרה להשיג וודאות ויציבות משפטית באשר למעמדו ותוקפו של פסק הבורר. בקשה לביטול פסק הבורר, אלמלא הוגבלה בזמן, עלולה היתה ליצור בלבול ואי יציבות אילו נדונה והוכרעה זמן רב לאחר מתן הפסק, ולכן החשיבות שבקיום הליך לביטול פסק בורר בסמוך לאחר מתן הפסק (רע"א 3640/03 דקל נ' דקל (פורסם בנבו), 16.12.2007), (פסקה 17) (ההדגשות לא במקור - י.ד.).

37. כפי שציינתי לעיל, אמנת ניו-יורק כמעט שאינה עוסקת בפרוצדורה לדיון בבקשה להכרה ולאכיפה של פסק בוררות עליו היא חלה והיא מותירה זאת לסדרי הדין המקומיים הקבועים במדינה בה מתבקשת הכרה ואכיפה כאמור. עם זאת, קובעת האמנה כי הכרה ואכיפה כאמור תעשה לפי התנאים הקבועים באמנה. לכאורה, ניתן היה לטעון כי בכך מתמצה הדיון: לפי סדרי הדין הנהוגים בישראל התנגדות לאישור פסק בוררות יש להגיש על דרך של בקשה לביטול תוך 45 ימים מיום מתן הפסק או המצאתו וזהו סד הזמנים הרלבנטי גם מקום בו מדובר בהתנגדות לבקשה להכרה ולאכיפה של פסק בוררות-חוץ עליו חלה האמנה. ואולם, לדידי, טענה זו אינה משכנעת ואף אינה מבטאת כהלכה את הוראות האמנה להן נקבעה עדיפות על פני הוראות חוק הבוררות, אינה מבטאת כהלכה את הוראות תקנות ביצוע האמנה וחשוב מכל – היא משנה את טיבו של הליך האכיפה וההכרה הקבוע באמנה.

להלן נימוקיי.

38. אכן, הכרה ואכיפה של פסק בוררות (recognition and enforcement) תורגמה לעברית כ"אישור" של פסק בוררות, הן בתרגום הרשמי לאמנה והן בתקנות ביצוע האמנה המתייחסות לבקשה להכרה ולאכיפה על פי אמנת ניו-יורק כבקשה לאישור. אף מבחינה מהותית מדובר בהליכים דומים, שהרי אישור פסק בוררות מביא להשוואת מעמדו למעמד פסק דין (למעט לעניין ערעור) (ראו: סעיף 23(א) לחוק הבוררות), ונועד על מנת לאפשר להוציא לפועל את פסק הבוררות, קרי לאוכפו. עם זאת, הבקשה אותה יכול להגיש צד המתנגד להכרה ולאכיפה של פסק בוררות על פי אמנת ניו-יורק אינה זהה להתנגדות לאישור פסק בוררות ואינה זהה לבקשה לביטול פסק בוררות.

האמנה אינה מתייחסת להתנגדות להכרה ולאכיפה של פסק הבוררות כאל בקשה לביטולו. עיון בנוסח האנגלי של האמנה מעלה כי זו מבחינה בין בקשה שלא להכיר ולאכוף את פסק הבוררות שיכולה להביא את בית המשפט לסרב להכרה ולאכיפה כאמור ("refusal") כמובא בסעיף 5 לאמנה, לבין בקשה לביטול פסק הבוררות ("setting aside") המוזכרת בסעיף 6 לאמנה ובסעיף 5(1)(ה) לאמנה. ביחס שנקבע באמנה בין בקשה להכרה ולאכיפה לבין בקשה לביטול עוגן הכלל לפיו הסמכות הייחודית לדון בבקשה לביטול פסק בוררות נתונה לבית המשפט של המדינה בה ניתן פסק הבוררות: כך נקבע, כי עילה להתנגדות לבקשה להכרה ולאכיפה של פסק היא הוכחה כי הפסק בוטל במדינה בה ניתן; וכך נקבע, כי מקום בו הוכח קיומו של הליך לביטול פסק לפני הרשות המוסמכת במדינה בה הוא ניתן וזה תלוי ועומד, רשאי בית המשפט בו מתבקשת ההכרה והאכיפה לעכב את החלטתו (ראו סעיפים 5(1)(ה) ו-6 לאמנה, כן ראו: Van Den Berg 19-20). הכתובת לנקיטת הליך הביטול על פי האמנה, איפוא, היא הרשות המוסמכת במקום בו ניתן הפסק או בהתאם לדין החל על האמנה. להבדיל, הכתובת להגשת ההתנגדות להכרה ולאכיפה של פסק הבוררות היא הרשות אליה הוגשה בקשה להכרה ולאכיפה כאמור.

משמעות הדבר היא כי בהעדרה של בקשה להכרה ולאכיפה אשר מקימה הלכה למעשה סמכות לרשות המוסמכת במדינה כלשהי שהיא צד לאמנה לדון בפסק בוררות החוץ, התנגדות כאמור אינה יכולה להישמע כלל בפני רשות זו. הבקשה להכרה ולאכיפה היא שיוצרת את הזיקה למדינה מסוימת ובהעדרה אין למדינה, על פי הוראות האמנה, הסמכות לקבוע את תוקפו של פסק בוררות-חוץ עליו חלה האמנה. הזכות על פי האמנה להתנגד להכרה ולאכיפה של פסק בוררות-חוץ אינה עצמאית אלא מותנית במהלך מוקדם של הצד הזוכה על פי הפסק אצל רשות מוסמכת של מדינה כלשהי שהיא צד לאמנה. הזיקה לאותה המדינה קמה עם פנייתו של הצד העותר לאכיפה ולהכרה בפסק הבוררות. קודם לביצוע פנייה כאמור, קיים ריק בו לא ניתן להעלות טענות בדבר טעמים לאי הכרה ולאכיפה של פסק על יסוד הוראות סעיף 5 לאמנה (מבלי כמובן לגרוע מן האפשרות להגיש בקשה לביטול או בקשה דומה במדינה בה ניתן הפסק או שלה הסמכות לדון בבקשות לביטול או בקשות דומות על פי הסכם הבוררות).

39. על רקע זה, נהיר מדוע בתקנות לביצוע האמנה הוחלה הפרוצדורה, קרי הוראות [תקנות סדרי הדין](#), רק על בקשות לעיכוב הליכים ועל אישור פסקי בוררות

בהתאם לאמנת ניו-יורק ולא על בקשות לביטול פסקי בוררות עליהם חלה האמנה (תקנה 5 לתקנות ביצוע האמנה). ודוק: השמטתן של בקשות לביטול מהוראת תקנה 5 לתקנות ביצוע האמנה לא נעשתה בהיסח הדעת. כך למשל, בתקנה 4 לתקנות ביצוע האמנה מתייחס מחוקק המשנה במפורש ל"בקשה לביטול פסק", כשהוא קובע כי הגשתה של בקשה כאמור לרשות המוסמכת במקום בו ניתן פסק הבוררות או שעל פי דיניו ניתן, מקימה עילה לדחיית ההליכים ולחיוב בהפקדת ערובה.

40. אוסיף ואציין כי דומני שאת הוראות סעיף 23(ב) [לחוק הבוררות](#), המייחדת את הבקשה לביטול (או ערעור לפי סעיף 29(ב) לחוק) להגשת התנגדות לאישור פסק בוררות, יש לקרוא יחד עם הוראות סעיף 24 לחוק, בה נקבעו עילות הביקורת השיפוטית על פסקי בוררות. סעיף 23(ב) קובע כאמור כי בית המשפט לא ייזקק "להתנגדות לאישור פסק בוררות אלא בדרך בקשה לביטול..." וסעיף 24 הוא שמגדיר מהי בקשת ביטול, וקובע כי מדובר בבקשת בעל דין להתערב בפסק בוררות על יסוד אחת מהעילות המנויות בסעיף 24 לחוק. זו לשון סעיף 24:

"בית המשפט רשאי, על פי בקשת בעל-דין (בחוק זה- בקשת ביטול), לבטל פסק בוררות, כולו או חלקו, להשלימו, לתקנו או להחזירו לבורר באחת מעילות אלה:..."

כאשר מדובר בפסק בוררות-חוץ עליו חלה האמנה, אין מדובר כלל בבקשה לביטול כהגדרתה בסעיף 24 [לחוק הבוררות](#), שכן אין מדובר בהתנגדות להכרה ולאכיפה (ואם תרצו-לאישור) המבוססת על עילות הביטול המנויות בסעיף 24 זה. מדובר בבקשה שיסודה בהוראת סעיף 5 לאמנה, ובעילות המנויות בסעיף זה המאפשרות דחיית בקשה להכרה או לאכיפת פסק בוררות. כשזהו מצב הדברים, סד הזמנים הקבוע בסעיף 27(א) [לחוק הבוררות](#) המתייחס ל"בקשת ביטול" אינו חל על התנגדות להכרה ולאכיפה של פסק בוררות על פי העילות המנויות בסעיף 5 לאמנה.

41. הטעמים העומדים ביסוד מסקנתי לפיה התנגדות לאישור פסק בוררות-חוץ עליו חלה האמנה אינה כפופה לסד הזמנים הקבוע בסעיף 27(א) [לחוק הבוררות](#) אינם מסתכמים באלו הנזכרים לעיל. לדידי, קביעה כי על החייב על פי הפסק הנטל לנקוט בהליך השגה על הפסק בעילות סעיף 5 לאמנה אינה מתיישבת עם בסיס האמנה ועם הרציונאל שביסוד הענקת היוזמת להכרה ולאכיפה של פסק בוררות-חוץ עליו חלה האמנה בידי הזוכה על פי הפסק.

כפי שעמדתי על כך לעיל, האמנה נועדה לחזק את מעמדם של פסקי בוררות ובעיקר פסקי בוררות הניתנים בבוררויות בינלאומיות. בוררויות אלה מתקיימות במקומות שונים בעולם (לעיתים בוררות אף יכולה להתקיים במספר מדינות במקביל), והרשות המוסמכת לדון באכיפת הפסק אינה בהכרח הרשות במדינה בה נמצאים נכסי החייב על פי הפסק או במדינה בה הוא מתגורר. ככל שצד אינו ממלא אחר פסק בוררות שניתן נגדו, הענקת האפשרות לצד הזוכה לאכוף את פסק הבוררות במדינה בה תהיה תועלת בהליך אכיפה כאמור - על פי רוב, המדינה בה מצויים נכסים של החייב על פי הפסק או המדינה בה הוא מתגורר שיכולה לאכוף עליו במסגרת הליכי ביזיון בית משפט ביצוע פעולות שונות - מחזקת את מעמדו של פסק בוררות כאמור. הגבולות המדינתיים, כמו גם הדין המהותי המקומי, אינם רלבנטיים בהקשר זה. יכולתו של צד זוכה לאכוף את הפסק היא בעלת צביון גלובאלי, ונתונה לו הרשות לפעול בכל מדינה שהינה צד לאמנה, על מנת לאכוף את הפסק בכפוף לתנאים ברורים, אחידים ומצומצמים יחסית. אלמלא ההסדר הקבוע באמנה, מקום בו צד היה מבקש לאכוף פסק בוררות שלא במדינה בה ניתן או שהצדדים הסכימו על הענקת סמכות שיפוט בלעדית לסמכויות השיפוט בה, בקשתו הייתה נתונה, בכל מקרה ומקרה, לתנאים ולכללים נבדלים בהתאם לדיני המדינה בה התבקשה הכרה ואכיפה. כללים "מקומיים" מעין אלה עשויים להפלותו לרעה ככל שאינו תושב המדינה או אזרח שלה. בנוסף, ככל שכללים "מקומיים" היו הבסיס להכרעה בבקשות להכרה ולאכיפה, ובהינתן כי לצדדים קיים קושי להעריך בטרם התפרץ הסכסוך היכן תידרש ההכרה והאכיפה בפסק הבוררות שעשוי להינתן, חוסר הודאות הכרוך בבירור סכסוך על דרך של בוררות וחוסר הודאות באשר ליכולת לאכוף פסק כאמור שיינתן היו מתעצמים. הדבר עשוי היה להביא, נוכח חוסר יכולתם של הצדדים להעריך את הסיכונים הכרוכים בהסכמה לפנות להליך של בירור סכסוכים בבוררות, לצמצום השימוש בבוררות בינלאומית ולהפחתת מעמד פסקי בוררות בינלאומיים שינתנו.

עם זאת, מכאן ועד קביעה כי פסקי בוררות-חוץ עליהם חלה האמנה יקבלו תוקף אוטומטי כמעט, בכפוף לסמכות בית המשפט על פי סעיף 5(2) לאמנה, רחוקה הדרך עד מאוד. איני רואה טעם בקביעה כי במקרה בו מדובר בצד להליך בוררות-חוץ עליו חלה האמנה שלו נכסים בישראל או שהוא תושב ישראל, יש להטיל עליו את היוזמה לנקוט מהלך מקדים להגשת בקשה להכרה ולאכיפה, וכי עליו לנקוט בו תוך 45 ימים ממועד מתן פסק הבוררות. סבורני כי קביעה זו משנה את טיבו של הליך ההכרה

והאכיפה הקבוע באמנה שכן היא מטילה על החייב על פי הפסק לנקוט במהלך קודם שהזוכה על פי הפסק נקט בפעולה כלשהי על מנת ליצור זיקה בין מדינת ישראל לבין פסק הבוררות. כאן המקום להזכיר כי הליך ההכרה והאכיפה של פסק בוררות עליו חלה האמנה אינו בא במקום הליך ההשגה במדינה בה ניתן הפסק או שעל פי דיניה הוא ניתן. מדובר בהליך משלים או מקביל המאפשר הוצאה לפועל במקום הרלבנטי והאפקטיבי לכך ביותר. קביעה כי החייב על פי הפסק חייב "לסמן" לזוכה על פי הפסק את המקום הרלבנטי והאפקטיבי ביותר, מטילה על החייב נטל שלא מוטל עליו על פי הוראות האמנה ומשנה מנקודת האיוון שנקבעה באמנה שבין השמירה על מעמד פסקי הבוררות ותוקפם לבין היקף זכויות החייב מכוח הפסק. במובן הפשוט ביותר ניתן לומר שאם מנסחי האמנה היו רוצים לקבוע כי על החייב על פי הפסק עליו חלה האמנה, הנטל לנקוט בהליך ההתנגדות להכרה ולאכיפה וכי הליך זה הוא שיצור את הזיקה לאחת המדינות המתקשרות, יש להניח כי הם היו מנסחים את האמנה בצורה זו, ולא באופן בו נוסח סעיף 5 לאמנה, המכיר אך ורק בהליך להכרה ולאכיפה של פסק בוררות, בגדרה יכול הצד שכנגד להתנגד לבקשה כאמור על יסוד העילות המנויות בסעיף 5 לאמנה.

42. שלא בשולי הדברים אעיר כי מסקנתי זו עולה בקנה אחד עם הוראות [תקנות סדר הדין האזרחי](#), התשמ"ד-1984 (להלן: תקנות סדר הדין האזרחי) העוסקות במתן היתר המצאה מחוץ לתחום השיפוט מקום בו מוגשת בקשה לביטול פסק בוררות-חוץ.

תקנה 500(א8) [לתקנות סדר הדין האזרחי](#), קובעת כי היתר המצאה מחוץ לתחום השיפוט יינתן כאשר זה מתבקש במסגרת בקשה לביטול פסק בוררות-חוץ רק אם פסק הבוררות ניתן נגד תושב ישראל ורק אם בית המשפט שוכנע שאין למבקש אפשרות לזכות בדין צדק בבית המשפט של המדינה בה ניתן הפסק או שלפי דיניה ניתן הפסק:

"רשאי בית המשפט או רשם שהוא שופט, להתיר המצאת כתב בי-דין אל מחוץ לתחום המדינה באחת מאלה:

...

(א8) מבקשים לבטל פסק בוררות-חוץ כמשמעותו [בחוק הבוררות](#), תשכ"ח-1968, שניתן נגד תושב ישראל, אם שוכנע בית המשפט כי אין למבקש אפשרות לזכות בדין צדק בבית המשפט של המדינה שבה, או לפי דיניה, ניתן הפסק;

”...

תקנה 500(א8) מצמצמת עד מאוד את האפשרות להגיש בקשה לביטול פסק בוררות-חוץ, שכן ככל שמדובר על מי שאינו תושב ישראל או בעל נציגות אחרת המאפשרת המצאת הבקשה לביטול בישראל, אי מתן ההיתר אינו מאפשר את קיום ההליך בישראל. התקנה אינה מבחינה בין פסק בוררות-חוץ עליו חלה האמנה לבין פסק בוררות-חוץ עליו לא חלה האמנה. הכפפת המבקש להשיג על פסק בוררות-חוץ עליו חלה האמנה לסד הזמנים בן 45 הימים להגשת הבקשה לביטול והטלת נטל פתיחת ההליך עליו מעוררת לא מעט קשיים: מה יקרה באותם מצבים בהם המבקש אינו תושב ישראל? ומה יקרה באותם מצבים בהם המבקש יכול לזכות במשפט הוגן בבית המשפט של המדינה בה ניתן הפסק? בעיה נוספת שעלולה לצוץ בהקשר זה היא טענת הפורום הנאות, אגב הדיון בבקשה להיתר המצאה מחוץ לתחום השיפוט או בנפרד ממנה. אף אם תאומץ גישה ליברלית המאפשרת מתן היתר המצאה וקביעה כי ישראל היא הפורום הנאות על בסיס התקשורתה באמנת ניו-יורק, תתקבל תוצאה בלתי רצויה לפיה החייב על פי הפסק יוכל לגרור את הזוכה על פי הפסק להליך במדינת ישראל – על ההוצאות הכרוכות בכך – מבלי שהזוכה על פי הפסק רצה בכך או סבר כי יש בכך צורך לשם אכיפת הפסק.

43. אוסיף ואציין בהקשר זה כי בתקנה 500 האמורה נערכת אבחנה מפורשת בין התנאים למתן היתר המצאה מחוץ לתחום השיפוט מקום בו מתבקש ביטול פסק בוררות-חוץ לבין מתן היתר כאמור מקום בו מתבקש אישור פסק בוררות-חוץ [תקנה 500(8)]. היחס לבקשה לאישור פסק בוררות-חוץ הוא כאל בקשה לאכיפת פסק-חוץ, כמשמעותו בחוק אכיפת פסקי-חוץ, התשי"ח-1958 ולא מוצגים תנאים נוספים כלשהם למתן היתר המצאה. גישה זו עולה בקנה אחד עם גישתי שביסודה הטענה כי ההליך המעוגן באמנה מבסס עצמו על יצירת זיקה למדינה בה מתבקשת ההכרה והאכיפה של פסק הבוררות באמצעות הגשת הבקשה להכרה ולאכיפה כאמור, ושביסודה אף הטענה כי יש להבחין בין הליך התנגדות להכרה ולאכיפה כאמור לבין הליך ביטול פסק בוררות בו היוזמה בידי מבקש הביטול.

44. על רקע זה, ולשם סיכום הדברים, אשוב להוראת סעיף 29א [לחוק הבוררות](#) אשר קובעת כזכור כי בקשה לאישור או לביטול פסק בוררות-חוץ עליה חלה אמנה בינלאומית שישראל צד לה והאמנה קובעת הוראות בעניין, תוגש ותידון בהתאם לאותן

הוראות ובכפוף להן. עמדתי היא כי האמנה קובעת גם קובעת בסעיף 5 לאמנה הוראות באשר להליך ההתנגדות להכרה ולאכיפה של פסקי בוררות-חוץ עליהם היא חלה. היא קובעת כי התנגדות כאמור יכולה להיות מוגשת לרשות במדינה שהיא צד להסכם רק לאחר שהתבקשה הכרה ואכיפה כאמור ונוצרה הזיקה בין הסכסוך לבין אותה המדינה. האמנה קובעת גם באופן משתמע הוראות ביחס לבקשה לביטול פסק בוררות בשעה שהיא מאפשרת לבית המשפט בו מתבקש אישור פסק בוררות-חוץ עליו היא חלה לעכב את ההליכים לפניו מקום בו בית המשפט "המדינת-מקומי" המוסמך דן בבקשה לביטול ובשעה שהיא קובעת כעילה לדחיית בקשה לאישור, ביטול פסק בוררות על ידי בית משפט מדינת-מקומי כאמור.

45. על יסוד האמור, סבורני כי אין מקום לקבוע שהתנגדות לאישור פסק בוררות-חוץ עליה חלה אמנת ניו-יורק צריכה להיות מוגשת כבקשה לביטול בתוך סד הזמנים הקבוע בסעיף 27(א) [לחוק הבוררות](#), אלא יש להגישה, בהתאם לתקנה 10 [לתקנות סדרי הדין](#), ובשינויים המחוייבים, תוך 15 ימים מן המועד בו הוגשה בקשה לאישור על פי האמנה.

46. לסיכום נקודה זו מוצא אני מקום להתייחס לפסיקה הסותרת של בתי המשפט המחוזיים בעניין זה עליה עמדתי בפסקה 7 לעיל. עמדתי המתוארת לעיל מקבלת למעשה את עמדת בית המשפט המחוזי בירושלים בעניין זאבי ודוחה את עמדת בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בעניין הראל ואת עמדת בית המשפט המחוזי מרכז בעניין ויואנס. באשר לפסק הדין בעניין הראל, הרי ששם קבע בית המשפט המחוזי כי תקנה 5 לתקנות ביצוע האמנה מחילה את תקנה 10 [לתקנות סדרי הדין](#) על פסק חוץ, וזו מפנה לסעיף 27(א) [לחוק הבוררות](#). כפי שעמדתי על כך לעיל, קביעה זו אינה מדויקת. תקנה 5 מפנה לעניין בקשה לעיכוב הליכים ובקשה לאישור על פי האמנה [לתקנות סדרי הדין](#) ובכל מקרה היא קובעת כי הדבר ייעשה בשינויים המחוייבים. אעיר בעניין זה כי אין בכוחה של תקנה זו להתגבר על הוראות סעיף 29א [לחוק הבוררות](#) הקובע את עדיפות הוראות האמנה על פי הוראות חוק הבוררות. בסעיף 29א זה מצאתי יסוד לעמדתי לפיה הוראות האמנה המתוות את הליך אישור פסק בוררות-חוץ עליו היא חלה ואת ההתנגדות אשר ניתן להגיש בגדרו, גוברות על הוראת החוק הקובעת כי התנגדות לאישור פסק בוררות תוגש על דרך של בקשה לביטול והקובעת את סד הזמנים להגשת בקשה כאמור. באשר לסיפא של סעיף 27(א) [לחוק הבוררות](#), בה הוענקה לבית המשפט הסמכות להאריך את מועד הגשת הבקשה לביטול בכל מקרה בו

הוגשה בקשה לביטול פסק בוררות-חוץ, הרי שאיני סבור כי מסיפא זו להוראת סעיף 27(א) יש ללמוד על הכפפת ההתנגדות לאישור פסק בוררות-חוץ עליו חלה האמנה, לסד הזמנים הקבוע ברישא של סעיף 27(א) לחוק, זאת הן נוכח הוראת סעיף 29א לחוק הבוררות עליה עמדתי לעיל והן נוכח האבחנה בין היקף הביקורת השיפוטית על פסק בוררות-חוץ לבין היקף הביקורת השיפוטית על פסק בוררות-חוץ עליו חלה אמנת ניו-יורק. עמידה על אבחנה זו מלמדת כי הסיפא אינה ריקה מתוכן אלא מתייחסת לפסקי בוררות-חוץ עליהם האמנה לא חלה.

באשר לפסק הדין בעניין ויואנס, הרי שעמדתי היא, בניגוד לעמדת בית המשפט המחוזי, כי האמנה מסדירה את הדרך הדיונית בה יש להגיש בקשה להתנגדות לאישור פסק בוררות-חוץ עליו חלה האמנה במידה מוגבלת, במובן זה שהיא קובעת כי זו תלויה וכרוכה בהגשת בקשה לאישור כאמור לרשות המוסמכת במדינה מסויימת כפי שעמדתי על כך בהרחבה לעיל. אוסיף כי בניגוד לעמדת בית המשפט המחוזי באותו העניין, שכזכור הציג גישה חלופית המבססת עצמה על הוראות סעיף 6 לאמנה, לא מצאתי תימוכין בסעיף זה לקביעה לפיה הדרך הנכונה לתקיפת פסק בוררות-חוץ עליו חלה האמנה היא הגשת בקשה לביטול פסק הבוררות. סעיף 6 לאמנה עוסק אכן, כפי שמציין בית המשפט המחוזי, בביטול פסק בוררות עליו חלה האמנה. ואלם, סעיף זה, כמו גם סעיף 5(1)(ה) לאמנה, מתייחסים לבקשה כאמור שהוגשה לרשות המוסמכת במדינה בה ניתן הפסק או שלפי דיניה הוא ניתן. סעיפים אלו אינם עוסקים ברשות המוסמכת במדינה בה מתבקשת הכרה או אכיפה של הפסק. יוזכר בהקשר זה כי הליך של הכרה או אכיפה של פסק בוררות, על פי הוראות האמנה, הוא רק ביחס לפסק עליו חלה האמנה, קרי פסק בוררות-חוץ כהגדרתו בסעיף 1 לאמנה. מהוראות סעיפים 5(1)(ה) ו-6 האמורים לא ניתן איפוא ללמוד כי כאשר מבקשים להתנגד בישראל לפסק בוררות עליו חלה האמנה והוא פסק בוררות-חוץ יש לעשות זאת על דרך של הגשת בקשה לביטולו. עוד אוסיף ואציין כי אין חולק על כך כי בהתאם להוראת סעיף 3 לאמנה, סדרי הדין לדיון בבקשה לאישור כפופים לסדרי הדין על פי הדין המקומי הישראלי, אך זאת בכפיפות להוראות האמנה. כאמור, הוראות אלה קובעות הליך של אישור פסק בוררות-חוץ אך אינן מכירות בהליך עצמאי להתנגדות לאישור כאמור המקיים זיקה למדינה שהיא צד לאמנה.

47. למעלה מן הצורך, ואף אם הייתי סבור כי בקשת המבקשת הייתה צריכה להיות מוגשת תוך 45 ימים מן המועד שהומצא לה פסק הבוררות, נותר אני בעמדה כי יש

לקבל את בקשת רשות הערעור ולקבוע כי קם טעם מספיק להאריך את המועד להגשת בקשה לביטול פסק הבוררות כאמור בסעיף 27(א) לחוק הבוררות. לדידי, ככל שהדברים נוגעים להארכת מועד להגשת בקשה לביטול פסק בוררות-חוץ יש לנקוט בגישה גמישה. אזכיר כי לא נדרש טעם מיוחד למתן ארכה כאמור (ראו: רע"א 3051/11 גאבר נ' אגבריה (פורסם בבנו), [16.6.2011]), בפסקה 8 להחלטתי). מבלי להידרש למכלול השיקולים הנוגעים למתן ארכה כאמור, אסתפק בכך שאציין כי לדידי יש לנקוט בעמדה גמישה בעניין. במקרה שלפנינו, הצטברותם של הנסיבות הבאות מביאה אותי לכלל מסקנה כי קם טעם להארכת המועד להגשת ההתנגדות מטעם המבקשת: (א) חוסר הבהירות באשר למצב המשפטי הנוהג ביחס להליך המתאים וביחס למועד להגשת התנגדות לאישור פסק הבוררות נוכח הפסיקה הסותרת של בתי המשפט המחוזיים בעניין, חוסר בהירות שנראה כי שני הצדדים לקו בה ושנראה כי היא שעמדה ביסוד אי סיוגה של הסכמת המשיבה לארכה הראשונה שניתנה למבקשת; (ב) בסופו של דבר, יהא הרקע להסכמת המשיבה למתן ארכות להגשת ההתנגדות לאישור פסק הבוררות אשר יהא, בית המשפט האריך את המועד להגשת ההתנגדות האמורה, וזאת מבלי שצויין, לא בבקשות (הראשונות לפחות) להארכת המועד ולא בהחלטותיו כי הדבר נעשה מבלי להכריע בדבר המועד להגשת ההתנגדות.

48. והערה לפני סיום – לא נדרשתי במסגרת חוות דעתי לטענת המשיבה הנוגעת לחובת תשלום האגרה המוטלת לטענתה על המבקשת או לטענות המבקשת לגופם של דברים ביחס לבקשה לאישור פסק הבוררות. טענות אלה מקומן בדיון שיתקיים לפני בית המשפט המחוזי והוא יחליט בהן לפי מיטב שיקול דעתו.

109 דבר

49. לסיכום, עמדתי היא כי התנגדות לבקשה לאישור פסק בוררות-חוץ עליו חלה אמנת ניו-יורק אינה כפופה לסד הזמנים הקבוע בסעיף 27 לחוק הבוררות, אלא רק למגבלת 15 הימים הקבועה בתקנה 10 לתקנות סדרי הדין. נוכח האמור לעיל, אציע לחבריי כי נבטל את החלטת בית המשפט המחוזי ונורה על השבת הדיון לפניו.

בנסיבות העניין, אציע לחבריי כי לא נעשה צו להוצאות.

ש ו פ ט

השופט ס' ג'ובראן:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופט א' רובינשטיין:

א. מסכים אני להכרעתו של חברי השופט דנציגר. ישום הוראת סעיף 27(א) לתוק הבוררות, תשכ"ח - 1968, לפיה:

"לא ייזקק בית המשפט לבקשת ביטול שהוגשה כעבור ארבעים וחמישה יום מיום מתן הפסק"

לפסקי חוץ שעליהם חלה אמנת ניו-יורק, יחייב את הצד אשר "הפסיד" בהליך הבוררות ליזום הליך "הגנתי" עוד בטרם נודע אם הזוכה יבקש לאשר את פסק הדין בישראל. תוצאה זו, של "בקשה מניעתית", חוששני שאינה יעילה, ואף נוגדת היא את הגישה הבסיסית לפיה הצד התובע, ולענייננו מבקש האישור, הוא היוזם הליך שיפוטי. במשפט העברי מקובל הכלל "שאיין [הדיינים - א"ר] נזקקים אלא לתובע תחילה" (בבא קמא מו ע"ב), אשר התפרש - בין היתר - כקובע, כי "מי שעושה עצמו נתבע מתחילתו, רוצה לומר שאין לו תובע אלא שהוא מתירא על כך ובא לבית דין ואומר להם, הרי שהוגד לי שפלוגי קובל עלי שלא בפני... אני תובעו לדין בפניכם... אין נזקקין לו" (בית הבחירה (לרבי מנחם המאירי, פרובאנס, המאות הי"ג-י"ד), שם); ואוסיף, "ודבר בעתו מה טוב" (משלי ט"ו, כ"ג). תוצאה לפיה צד לבוררות - ולא למותר כי יתכנו מצבים בהם מדובר בצד שגם הוא עצמו אינו ישראלי - אשר יחשוש שמא במועד עתידי ולא ידוע יבקש הזוכה לאשר בישראל את הפסק נגדו, יהיה חייב למהר ולפתוח בהליך "הגנתי" נגד אפשרות זו - אינה רצויה וספק אם היא הוגנת.

ב. חברי השופט דנציגר הציע (בפסקה 46 לחוות דעתו), כי סעיף 27(א) סיפא לתוק הבוררות, לפיו "בית המשפט רשאי להאריך את התקופה האמורה, אף אם כבר עברה, מטעמים מיוחדים שיירשמו ובכל מקרה שהוגשה בקשה לאישור של פסק בוררות-חוץ" (ההדגשה הוספה - א"ר), רלבנטי רק לפסקי חוץ עליהם לא חלה האמנה (בלשון

הציע נקטתי עקב דבריו בפסקה 47). לדידי, אף אם נאמר שדברים אלה חלים גם בענייננו - ואין חולק כי הסעיף תוקן במסגרת תיקון תשל"ד שמטרתו התאמת החוק לאמנה (פסקאות 25-31 לחוות דעתו של חברי) - משמעותם האופרטיבית צריכה להיות, ככלל, כי כאשר מדובר בפסק חוץ מניין הימים מתחיל רק לאחר שהזוכה פתח בהליך אישור בישראל. מסיבה זו אני מסכים לחוות דעתו של חברי, המאפשרת לבית המשפט יתר גמישות, בהתחשב בטיבה של המאטריה ותהליך הגלובליזציה. גם אם בעניינים אחרים נקטנו - מטעמים ספציפיים להם - נקודת איזון שונה בין האינטרס שביישוב סכסוכים בינלאומיים בדרך של בורות בחו"ל, לבין אינטרסים ציבוריים רבי חשיבות במדינה בה מדובר (ראו [רע"א 1817/08](#) טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ נ' Pronauron Biotechnologies, Inc [פורסם בנבו]), בנידון דידן מתלכדים האינטרסים לתוצאה אליה הגיע חברי. נראה כי הדברים ראויים גם כמדיניות שיפוטית. על כן מצטרף אני להכרעתו כאמור.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' דנציגר.

ניתן היום, כ"ב בשבט תשע"ב (15.2.2012).

א' רובינשטיין 54678313-4320/11

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט

העותק כפוף לשינויי עריכה וניסוח. 11043200_W08.doc חכ
מרכז מידע, טל' 077-2703333 ; אתר אינטרנט, www.court.gov.il

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)